

EN PARASIT HOS SATURNIA PAVONIA L.

AF

AUG. EMIL HOLMGREN.

Den 12 Augusti 1880 fann ingenjören C. G. ANDERSSON på det 3,000 fot höga Långfjället i Dalarne åtskilliga kokonger tillhörande ofvannämnda fjärl, hvilka voro fästa på låga buskar af *Betula nana* och *Empetrum nigrum*; men alla dessa kokonger voro tomma eller gömde blott några fragmenter efter larver och puppor, utom en af dessa, som syntes innehålla något främmande ämne. De hemtogos emellertid och förvarades i en liten ask. Året derpå i Maj kom hr ANDERSSON tillfälligtvis att öppna denna ask och fann då helt oväntadt flera stycken döda, fullt utbildade parasitsteklar liggande på dess botten. Vid efterseende visade det sig att steklarna hade framkommit ur ofvan nämnda kokong, hvilken till större delen var uppfylld med en finrådig, mosslik och till färgen hvit spånad, i hvilken funnos flera små runda hål, hvarigenom steklarna utkrupit.

Inseende det vetenskapliga intresse, som detta fynd borde ega, visade hr ANDERSSON den omtanken att till Entomologiska Föreningens ordförande, prof. SANDAHL, öfversända såväl steklarna, som den kokong, ur hvilken de blifvit kläckta. Då jag nu fått i uppdrag att till arten bestämma dessa steklar och för öfrigt rörande de samma meddela hvad som synt mig vara värdt att lägga märke till, så får jag härmed afemna följande notis, som måhända torde förtjena en plats i Entomologisk Tidskrift.

De af hr ANDERSSON öfversända steklarna voro 6 till antalet, alla honindivider och tillhörande en och samma art, nämligen:

Spilocryptus fumipennis GRAVENHORST.*Cryptus fumipennis* GRAV. Ichn. Europ. II. 601, 120. —*Spilocryptus fumipennis* THOMS. Opuscula ent. V. 503, 3.

Denna art är förut funnen i Tyskland samt hos oss vid Torekov i Skåne och vid Stockholm. Med all sannolikhet har den en mycket vidsträckt utbredning, men är troligen icke så sällan förväxlad med närstående arter, isynnerhet med *incubitor* och *migrator*, hvilka båda icke äro sällsynta i våra södra och mellersta landskap. Den, som enligt vårt förmenande bäst lyckats utreda dessa arter, är C. G. THOMSON i Lund, emedan han grundat sina bestämningar på konstanta karakterer, hemtade från de särskilda kroppsdelarnas form och skulptur, då de äldre auktorerna deremot fäst afseende hufvudsakligen endast vid färgen, som, isynnerhet hos hanarna, är underkastad tämligen betydlig variation. I det af THOMSON uppställda slägtet *Spilocryptus* beskriver han, jemte de 3 ofvannämnda, äfven 9 andra arter, af hvilka 4 äro för vetenskapen nya. Sannolikt kan en del af dessa arter hänföras till det af FOERSTER nybildade slägtet *Gambus*, men kännetecknet för det samma är i hans lilla afhandling: »Synopsis der Familien und Gattungen der Ichneumoniden» så kort och lättvindigt affattadt, att man svårligen dermed kan komma till någon fullt afgörande bestämning, isynnerhet som ingen art såsom släggtyp är angifven. För den skull anser jag, att det Thomsonska släggnamnet *Spilocryptus* bör bibehållas, ehuru väl det blifvit senare uppställt och följaktligen, enligt gängse bruk, bort utbytas mot det äldre.

Jag tillåter mig uppräknat de inom vårt land funna arterna af *Spilocryptus* och vid hvar och en af dem, för så vidt det nämligen är känt, anföra den insekt, hos hvilken de under larvstadiet lefva såsom parasiter.

Spil. incubitor STRÖM. — *Cimbex variabilis*.» *migrator* GRAV. — *Bombyx* (*Cerura*) *erminea*.¹
(*Gastropacha*) *quercus*.» *Zygæna peucedani*.¹» *Noctua* (*Plusia*) *moneta*.» *fumipennis* GRAV. — *Bombyx* (*Saturnia*) *pavonia*.» *tibialis* THOMS.¹ Denna art finnes icke hos oss.

Spil. zygænarum THOMS. — *Zygæna filipendulæ*.

- » *dispar* THOMS. (= *pygoleucus* GRAV. ♂ och *Pezomachus abbrevitor* FABR. ♀).
- » *nasutus* THOMS.
- » *ornatus* GRAV. — *Zygæna peucedani*.¹
- » *tricolor* GRAV.
- » *adustus* GRAV.
- » *ornatulus* THOMS.
- » *grossus* GRAV.

Häraf framgår således, att man ännu icke har sig bekant, hvarest de flesta arterna hålla till under sin larvperiod, i följd. hvaraf vetenskapen måste stå i tacksamhetsskuld hos hvar och en, som lemnar bidrag till utredandet deraf. Särskildt tager jag mig här friheten uppmana våra många fjärilsamlare att vid fjärilspuppors kläckning eller larvers uppfödande taga noga vara på de parasiter, som ofta dervid framkomma; ty icke sällan kunna dessa vara af vida större vetenskapligt intresse än sjelfva fjärilarna. Äfven i växtätaresteklarnas larver lefva ett betydligt antal parasitsteklar, som efter en längre eller kortare tids förlopp kläckas ur kokongerna och väl förtjena att tillvaratagas. I tidsskriftens föregående häfte se vi dessutom hvilken vacker skörd af parasitsteklar kommit d:r MÖLLER till del från af honom insamlade och på ett ändamålsenligt sätt förvarade gallknölar. Sådana gallknölar anträffas ofta på växterna och hysa inom sig de små insekter, hvilka varit orsaken till deras uppkomst, samt derjemte äfven dessas parasiter. Det är vid kläckningen af de senare man iakttagit den högst egendomliga, dubbla parasitism, som väckt så mycken uppmärksamhet inom entomologien. Dessutom kan tillvaratagandet och den sorgfälliga granskningen af de små parasitsteklarna leda äfven till ett beaktansvärdt praktiskt resultat, enär man vid pågående insektshärjningar derigenom kan sättas i tillfälle att med tämlig noggrannhet bestämma såväl insektshärjningens intensitet i det hela taget, som dess varaktighet. Vid många tillfällen kan detta varda af stor vikt både för skogshushållningen, landtbruket och trädgårdsodlingen, och jag vill därför i en annan uppsats redogöra för hur man vid dessa bestämningar bör gå till väga.